

### [Undervisningsministeren.]

domsundervisning, saaledes vil der ogsaa i Befolkningen være Forstaaelse af, at de Grunde, der taler for at udvide Frihedsbestemmelserne i Børneskolen, med endnu større Vægt kan anføres til Fordel for tilsvarende Bestemmelers Gennemførelse for Gymnasiernes Vedkommende.

Naar det ærede Medlem mener, at jeg bør rette mig efter Gymnasielærernes Ønsker, kan jeg sige det ærede Medlem, at min Opfattelse af Aandsfrihed og mit Syn paa, under hvilke Vilkaar Aandslivet bedst kan trives, ikke er et tilfældigt Standpunkt fra i Gaar. Det er Udtryk for en Overbevisning om, hvad jeg anser for at være rigtigt, og den Anordning til en Ændring af Gymnasieskolens Religionsundervisning, som mit Navn skal staa under, vil ikke komme til at indeholde Bestemmelser, der er stridende mod de Grundsynspunkter, jeg gav Udtryk for i min Tale ved Mødet med Gymnasielærerne, som det ærede Medlem henviste til.

Der har fra flere Sider her i Salen og ogsaa i Drøftelserne ude over Landet været rettet stærk Kritik af den Centralisering af Skolevæsenet, som foregaar ude i Kommunerne. Det ærede Medlem Hr. Juul har talt derom, og det ærede Medlem Hr. Arnth Jensen var ogsaa inde derpaa. Jeg vil gerne deroverfor sige, at Skolelovens Tilskudsbestemmelser opfordrer ikke til Centralisering. En Kommune, der har flere Skoler, faar større Tilskud fra Staten, hvis man bygger til til de bestaaende Skoler, end hvis man samler Skoleundervisningen ved en enkelt Skole. Det ærede Medlem Hr. Juul siger, at Skoleloven i sin Opbygning opfordrer til Centralisering, og at Skoleloven tillader Centralisering paa Trods af de enkelte Skolekredses Ønsker. Ja, Skolevæsenet her i Landet er nu engang i det væsentlige kommunalt; det er Sogneraadet i hver Kommune, der maa have Ansvar for Kommunens Økonomi, og derfor maa det vel ogsaa være Sogneraadet, der træffer Beslutning om, hvordan Spørgsmaalet skal ordnes. Hvis Afgørelsen om Skolevæsenets Ordning i en Kommune skal henlægges til hver enkelt Skolekreds, kan jeg forsikre det ærede Medlem Hr. Juul om, at saa bliver Skolevæsenet meget dyrt i Landkommunerne, og det vil jo ikke rime saa godt med det ærede Medlems andre Betragtninger over Skatterne i Kommunerne.

Det, som mere end noget andet bidrager til, at Skolespørgsmaalet tages op netop nu Landet over, er, at Børnetallet gaar ned, og at der mange Steder sidder Lærere med

5—10 Børn i Klasserne, og dette finder Kommunalbestyrelserne er for kostbar en Form for Skoleundervisningen. Hvis det ærede Medlem nu vil sige, at en Centralisering af Skolevæsenet ikke bør gennemføres, naar der i en Kommune ogsaa inden for Skolekommission og Sogneraad er et betydeligt Mindretal imod, er jeg enig i, at det er uheldigt, hvis en Skoleordning bliver gennemført under stærk Modstand fra Beboerne; men jeg kan sige, at jeg i saadant Tilfælde opfordrer til at prøve ny Forhandling og søge at finde en anden Løsning. Men jeg gør opmærksom paa, at det meget ofte er saaledes, at den voldsomme Modstand, den stærke Kritik kommer fra Folk, der ikke selv har Børn i Skolen, og hvor det er økonomiske eller andre Grunde og ikke Hensynet til Børnene og Skolen, der er bestemmende for deres Standpunkt.

Der var under Forhandlingerne om Skoleloven ogsaa fra de Kredse, det ærede Medlem Hr. Juul repræsenterer, et stærkt Krav om at lægge Afgørelsen ud til de lokale Skolemyndigheder. Dette tror jeg er rigtigt; men saa maa man ogsaa tage Konsekvenserne deraf og lade de ansvarlige, af Folket selv valgte Repræsentanter, træffe Afgørelsen. Vil man saa dertil sige, at der burde være visse Kauteler, visse Begrænsninger i Retning af kvalificeret Flertal el. lign., før en Skoleordning kunde vedtages, vil jeg svare, at det i de Sager, vi hidtil har set i Ministeriet, ikke vilde have haft stor Betydning. De allerfleste Forslag, der kommer ind, er vedtaget enstemmigt eller i alt Fald med stort Flertal bag sig, og det gælder ogsaa mange Steder, hvor Protestskrivelser indkommer, at Sogneraad og Skolekommission, trods Protesten fra enkelte Skolekredse i Kommunen, fastholder deres Standpunkt.

Jeg forstaaar, at det ærede Medlem Hr. Juul er enig i, at i saadanne Tilfælde, hvor de ansvarlige lokale Skolemyndigheder er enige eller saa godt som enige, bør en forelagt Skoleordning gennemføres — noget andet Standpunkt er naturligvis heller ikke muligt. Men ogsaa i Tilfælde, hvor der ikke er Enighed inden for de lokale Skolemyndigheder, maa der kunne træffes en Afgørelse, og naar alle Forhandlingsmuligheder er prøvet, kan Ministeriet ikke, hvis Ordningen i øvrigt er forsvarlig, modsætte sig en Afgørelse, som paa lovlig Maade er truffet af et Sogneraad. Men som allerede sagt, er de noget over 200 Skoleordninger, som Ministeriet har godkendt siden 1. Januar 1938,